

**Επίσημη υποδοχή του Αρχείου του Κέντρου Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού
Πολιτισμού Μαύρης Θάλασσας
και
Έναρξη λειτουργίας του Κέντρου Ποντιακών Ερευνών
στο ΑΠΘ
Κυριακή, 12.5.2019, 19:00, ΒΚΠ-ΑΠΘ**

Χαιρετισμός του Πρύτανη του ΑΠΘ, Καθηγητή Περικλή Α. Μήτκα

Εκλεκτές και εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Κύριε Ιβάν Σαββίδα,

Κυρίες και κύριοι,

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο ιδρύθηκε πριν από σχεδόν έναν αιώνα σε μια πόλη που δίκαια χαρακτηρίστηκε από τον Ιωάννου ως η πρωτεύουσα των προσφύγων. Από τα πλέον δυναμικά τμήματα του προσφυγικού Ελληνισμού που είχε εγκατασταθεί λίγο νωρίτερα στην πόλη μας ήταν οι Πόντιοι πρόσφυγες, χιλιάδες ξεριζωμένων Ελλήνων που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν βίαια την πατρίδα τους στα νότια παράλια του Ευξείνου Πόντου και να ριζώσουν σε μια νέα πατρίδα στην μητέρα Ελλάδα, να γιατρέψουν τις πληγές τους και να δημιουργήσουν εξυπαρχής τις ζωές τους και τις οικογένειές τους.

Έκτοτε, οι Έλληνες του Πόντου, διεσπαρμένοι σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο, δημιούργησαν πολιτιστικούς συλλόγους και εταιρείες, χορευτικά συγκροτήματα και χώρους εκμάθησης της ποντιακής μουσικής παράδοσης, αλλά και κάποιες δομές για τη διάσωση του κειμηλιακού και αρχειακού υλικού που είχαν κατορθώσει να μεταφέρουν από τις αλησμόνητες πατρίδες τους.

Αποτελούσε όφλημα μνήμης και τιμής, αλλά και επιστημονικής ιστορικής και πολιτιστικής έρευνας για το Πανεπιστήμιό μας, το οποίο αποσκοπεί διαχρονικά στην ουσιαστική διασύνδεσή του με την κοινωνία, η επιστημονική ενασχόληση με το ζωντανό αυτό κομμάτι της ιστορικής μας μνήμης και της ελληνικής ψυχής μας. Γι' αυτό και, χάρη στη γενναιόδωρη και συγκινητική πρωτοβουλία του κ. Ιβάν Σαββίδα, Προέδρου του ομώνυμου Φιλανθρωπικού Ιδρύματος, προστέθηκε πριν από μερικά χρόνια μια πολύ σημαντική εκπαιδευτική και ερευνητική δομή στη Φιλοσοφική Σχολή του πανεπιστημίου μας, η «Έδρα Ποντιακών Σπουδών» του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Η Έδρα ιδρύθηκε και λειτουργεί με

ειδικούς επιστήμονες οι οποίοι συμβάλλουν σε αυτή τη στόχευση, τόσο εκπαιδευτικά, με τη διδασκαλία μαθημάτων για την ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού, όσο και με ειδικά ερευνητικά προγράμματα αλλά και πολλές εκδηλώσεις για το ευρύ κοινό. Με χαρά διαπιστώνω ότι επιτελεί με συνέπεια και αποτελεσματικότητα το έργο της και συγχαίρω τον επικεφαλής, Επίκουρο Καθηγητή Κυριάκο Χατζηκυριακίδη.

Πριν από λίγο ολοκληρώθηκε ένα εξαιρετικά σημαντικό Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, με θέμα «Η Γενοκτονία των χριστιανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και οι συνέπειές της (1908-1923)», με αφορμή τα εκατό χρόνια από τη γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Διακεκριμένοι επιστήμονες και ερευνητές από 15 χώρες εξέτασαν και ανέλυσαν τους παράγοντες που οδήγησαν στον αφανισμό των χριστιανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, εστιάζοντας, παράλληλα, και στις συνέπειές του.

Παράλληλα, μετά από συστηματικές ενέργειες της Έδρας Ποντιακών Σπουδών και της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του ΑΠΘ, επιτεύχθηκε ακόμη μια σημαντική δράση για τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης:

Το Κέντρο Πολιτισμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας δώρισε στο Πανεπιστήμιό μας το πολύτιμο ιστορικό αρχείο του Κέντρου Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού της Μαύρης Θάλασσας.

Στο ιστορικό αρχείο περιλαμβάνονται βιβλία, κορνίζες φωτογραφιών, εφημερίδες, περιοδικά, καρτ ποστάλ, χάρτες, φωτογραφικό, οπτικοακουστικό και άλλα τεκμήρια του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα. Το υλικό αυτό αναμένεται να ικανοποιήσει τις πληροφοριακές και ερευνητικές ανάγκες όχι μόνο των καθηγητών και των φοιτητών/τριών της Επώνυμης Έδρας Ποντιακών Σπουδών, αλλά και όλων όσοι ενδιαφέρονται για την ιστορία των ελληνικών κοινοτήτων στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας.

Το Αρχείο στεγάζεται εδώ, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο της Βιβλιοθήκης μας. Η καταγραφή, η επεξεργασία του υλικού και η επιστημονική τεκμηρίωση έχουν πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με την Επώνυμη Έδρα Ποντιακών Σπουδών και άλλων τμημάτων του ΑΠΘ.

Τέλος, σήμερα βρίσκομαι στην ιδιαίτερα ευχάριστη θέση να ανακοινώσω το επόμενο μας βήμα:

Με απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ ιδρύεται το –εξ όσων γνωρίζω- μοναδικό στον κόσμο πανεπιστημιακό Κέντρο Ποντιακών Ερευνών, που θα διευρύνει και θα αναπτύξει ακόμη περισσότερο το επιτελούμενο μέχρι σήμερα από την Έδρα Ποντιακών Σπουδών έργο, με κύριους στόχους:

την ανάπτυξη μεγάλων επιστημονικών ερευνητικών προγραμμάτων για τον ποντιακό ελληνισμό, την προώθηση βέλτιστων πρακτικών για τη φύλαξη της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του Πόντου, τη διοργάνωση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων για Έλληνες και αλλοδαπούς φοιτητές και φοιτήτριες όλων των κύκλων σπουδών, καθώς και την επιστημονική κατάρτιση ειδικών ερευνητών για ζητήματα που σχετίζονται με τον ελληνισμό και τις γεωγραφικές περιοχές του Πόντου.

Το πρώτο, επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου, που ορίστηκε στην τελευταία συνεδρίαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ, με πενταετή θητεία. απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Την Άρτεμη Ξανθοπούλου-Κυριακού, Ομότιμη Καθηγήτρια του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας,

Τον Συμεών Πασχαλίδη, Πρόεδρο και Καθηγητή του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας,

Τον Ιωάννη Μουρέλο, Καθηγητή του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας,

Την Ευαγγελία Αμοιρίδου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας,

Τον Φωκίωνα Κοτζαγεώργη, επίκουρο καθηγητή του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας,

Τον Μιλτιάδη Σαρηγιαννίδη, επίκουρο καθηγητή του Τμήματος Νομικής και

Τον Κυριάκο Χατζηκυριακίδη, επίκουρο καθηγητή, διδάσκοντα της επώνυμης Έδρας Ποντιακών Σπουδών.

Αγαπητοί συνάδελφοι σας συγχαίρω για την επιλογή σας και εύχομαι καλή επιτυχία στο έργο σας!

Κυρίες και κύριοι,

Δεν θα είχαμε τη χαρά να παρουσιάζουμε και να εγκαινιάζουμε τις σημαντικές αυτές δομές, εάν δεν είχαμε την υποστήριξη του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος Ιβάν Σαββίδη, που σε χαλεπούς για τα οικονομικά του δημόσιου Πανεπιστημίου καιρούς, μας δίνει μια ανάσα για να συνεχίζουμε το έργο μας και να κοιτάζουμε το μέλλον με αισιοδοξία, διατηρώντας παράλληλα άσβεστη τη μνήμη.

Με αυτές τις σκέψεις, ευχαριστώ τον κ. Σαββίδη για την εξαιρετική συνεργασία μας, υποδέχομαι ως Πρύτανης το Αρχείο του Κέντρου Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού Μαύρης Θάλασσας, και χαιρετίζω την έναρξη λειτουργίας του Κέντρου Ποντιακών Ερευνών, με την ελπίδα αλλά και τη βεβαιότητα ότι θα συμβάλουν με καθοριστικό τρόπο στην έρευνα και τη γνώση της ιστορίας και του πολιτισμού του Ελληνισμού του Εύξεινου Πόντου.

Τέλος, επιτρέψτε μου να συγχαρώ τους συντελεστές αυτής της σημαντικής τελετής: το προσωπικό της Βιβλιοθήκης και της Έδρας, τους δεκάδες εθελοντές φοιτητές μας και το προσωπικό του Ιδρύματος Ιβάν Σαββίδη.

Σας ευχαριστώ όλες και όλους για την παρουσία σας.